

**UCHWAŁA NR XIII/85/2024
RADY GMINY BESKO**

z dnia 30 grudnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) Rada Gminy Besko uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się **Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029** stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029 powierza się Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady Gminy

Maciej Mermer

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ**

**W GMINIE BESKO
NA LATA 2025-2029**

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
PRZEMOC DOMOWA	4
DEFINICJA PRZEMOCY	4
FORMY PRZEMOCY	6
SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH	7
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	9
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY BESKO	12
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ	13
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY BESKO	18
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	18
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH	23
UCZNIOWIE	23
DOROŚLI MIESZKAŃCY	36
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	47
ADRESACI PROGRAMU	56
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	56
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	57
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	57
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	59
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	60
SPIS RYSUNKÓW	60
SPIS TABEL	60
SPIS WYKRESÓW	61
BIBLIOGRAFIA	63

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Besku

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Besku

GOK – Gminny Ośrodek Kultury w Besku

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Besku

PP – Posterunek Policji w Besku

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

pp. – punkt procentowy

UG – Urząd Gminy Besko

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

Przemoc domowa

Definicja przemocy

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), przemoc domowa to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia

naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej lub wolności, w tym seksualnej

szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę

ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej

naruszenie prywatności lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Źródło: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu:

- ▶ **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania,
- ▶ **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna,
- ▶ **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.,
- ▶ **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody¹.

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku:

1. **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.

2. **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

3. **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy².

¹Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA, s.1.

²<https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie> [dostęp: 22.10.2024]

Formy przemocy

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być różne, np. złamania, siniaki, poparzenia itp. Powodowana jest poprzez, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
- 5. Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające

w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia³.
Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

6. Cyberprzemoc – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym⁴.

Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2023 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 77 832, w tym 66,3% stanowiły kobiety (51 631 osób), 21,9% – małoletni (17 039 osób), z kolei 11,8% – mężczyźni (9 162 osoby). W 2023 roku zanotowano 63 016 osób stosujących przemoc, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, tj. 55 225 osób (87,6%). W porównaniu do 2022 roku liczba osób doznających przemocy zwiększyła się o 8,7% (6 201 osób), z kolei liczba osób stosujących przemoc wzrosła o 1,2% (772 osoby).

Według „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci” przeprowadzonej w 2021 roku na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej najpowszechniejszą formą przemocy domowej wobec dzieci w opinii badanych Polaków była przemoc psychiczna, a w następnej kolejności wybrane zostały: zaniedbanie i przemoc fizyczna. Odsetek 19% dzieci w Polsce doznał przemocy fizycznej, z kolei nieznacznie mniej – przemocy psychicznej (18%), z kolei 9% wskazało na przemoc ekonomiczną, a 8% na seksualną. Ponadto 54% mężczyzn i 45% kobiet przyznało się do użycia przemocy wobec dziecka w formie tzw. „dania klapsa”. Większość badanych, którzy byli świadkami przemocy zadeklarowało, że podjęło w związku z tym faktem działania (61%), wśród których najczęściej podano

³ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

⁴ *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców*. NASK Akademia, Warszawa 2020.

rozmowę, uświadomienie problemu (26%), zgłoszenie na Policję (20%) oraz pomoc społeczną (18%). Co ważne, przeważająca większość Polaków wykazała świadomość, że dziecko, które widzi przemoc między swoimi rodzicami również jest osobą doznającą przemocy (81%).

Warte uwagi są również badania z 2022 roku przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, na temat skali zjawiska przemocy domowej wśród grup społecznych, które w szczególny sposób są narażona na doznawanie przemocy, a mianowicie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Według tych badań zdecydowana większość osób z niepełnosprawnościami, doznawało przemocy psychicznej (78,1%), natomiast 57,8% wskazało na przemoc fizyczną. Wśród seniorów rozkład procentowy odpowiedzi przedstawia się następująco: przemocy psychicznej doznawało 87,3% badanych, z kolei przemocy fizycznej i ekonomicznej po 43,1% respondentów.

Również w 2023 roku przemoc wobec dzieci stanowiła poważne wyzwanie społeczne, pociągające za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego i społecznego dzieci. Analiza statystyk opracowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, rzuca światło na skalę problemu oraz konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia dzieciom bezpiecznego środowiska do rozwoju. Z odpowiedzi udzielanych przez respondentów w wieku 11-17 lat wynika, że zdecydowana większość z nich (79%) choć raz doświadczyła w swoim życiu przemocy lub zaniedbania. Ponadto co czwarty ankietowany (27%) został kiedykolwiek pokrzywdzony za pośrednictwem więcej niż dwóch różnych form przemocy lub zaniedbania⁵.

Ponadto, z Raportu podsumowującego działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wynika, iż w 2023 roku przemoc stanowiła główny temat przeprowadzonych konsultacji. Najwięcej rozmów dyżurujący przeprowadzili z osobami doznającymi przemocy (44%), niemniej jednak odebrali również 25% połączeń od świadków przemocy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc, przeważnie wskazują na więcej niż jedną jej formę. Przemoc psychiczna jest tematem większości przeprowadzanych rozmów – zgłaszało ją 8 756 osób (w tym 163 dzieci), z kolei doświadczanie przemocy fizycznej deklarowało 4 551 dzwoniących (w tym 98 dzieci). Odnotowano również przypadki przemocy ekonomicznej (14%) oraz seksualnej (4,5%).

---

⁵Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa, s. 29.

Uzasadnienie wprowadzenia programu

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- ▶ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- ▶ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- ▶ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Besko. Istotnym elementem **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029** jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy, jak i ją stosującym.

Podstawy prawne opracowania programu

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ▶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ▶ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ▶ ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ▶ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ▶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ▶ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ▶ ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ▶ ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,
- ▶ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ▶ ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ▶ ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ▶ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- ▶ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,
- ▶ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy,
- ▶ ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
- ▶ ustawa z dnia 24 sierpnia 2011 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
- ▶ ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ▶ ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,

- ▶ ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ▶ ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe,
- ▶ ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji,
- ▶ ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,
- ▶ ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.

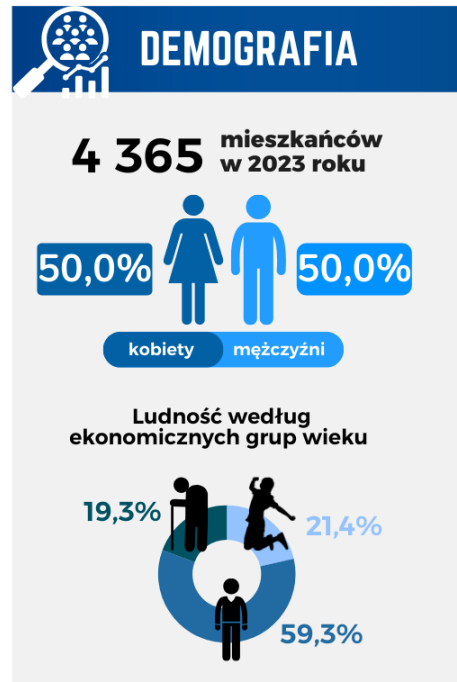
Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań oraz danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku, a także założeń Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029 jest również spójny z zapisami dokumentów w zakresie polityki społecznej, realizowanych na poziomie regionalnym i lokalnym. Program nawiązuje do działań mających na celu poprawę jakości życia i wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych przemocą domową. Dokumentami, do których w sposób szczególny nawiązuje niniejszy Program są:

- ▶ Podkarpacki Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025,
- ▶ Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030,
- ▶ Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

Charakterystyka gminy Besko

24,7 współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi

-0,46 przyrost naturalny na 1000 ludności

KULTURA

Podstawową jednostką działającą w zakresie kultury jest **Gminny Ośrodek Kultury w Besku**, realizujący zadania dotyczące promowania wartości kulturowych oraz prowadzenia działań edukacyjnych. Odpowiada również za organizację wydarzeń na terenie Gminy. Instytucją uzupełniającą ofertę kulturową jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Besku**, której głównym celem jest zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców.

EDUKACJA

W 2023 roku na terenie Gminy działała **Szkoła Podstawowa w Besku**, dla której organem prowadzącym była gmina Besko. Ponadto opiekę na poziomie przedszkolnym zapewnia Przedszkole Niepubliczne Sióstr Felicjanek im. Św. Józefa w Besku. Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 jest organizowana w formie **Żłobka Samorządowego w Besku**.

POMOC SPOŁECZNA

Na terenie Gminy w zakresie pomocy społecznej działają następujące jednostki organizacyjne i podmioty:

- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku
- ▶ Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy
- ▶ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ▶ Posterunek Policji w Besku
- ▶ Dzienny Dom Senior+
- ▶ Dzielne Centrum Aktywności w Besku

*Dane statystyczne umieszczone na grafice pochodzą z 2023 roku (BDL GUS)

Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy domowej

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Besko zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, który powołuje Wójt gminy Besko. Tworzą go przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do Wójta), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
  - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
  - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
  - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
  - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
  - 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,

- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania.

Instytucja	Obszar działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	▶ Wczesna diagnoza i poradnictwo, ▶ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, ▶ dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych, ▶ udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej, ▶ działania interwencyjne, ▶ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ▶ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, ▶ obsługa organizacyjno-techniczna ZI, ▶ wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▶ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	▶ Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ▶ organizowanie poradnictwa specjalistycznego, specjalistycznej pomocy psychologicznej oraz terapeutycznej, ▶ prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, ▶ wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▶ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Posterunek Policji w Besku	▶ Wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▶ podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ▶ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Placówki ochrony zdrowia	▶ Ocena stanu ogólnego zdrowia: badanie podmiotowe i badanie przedmiotowe oraz wydanie zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej, ▶ wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▶ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Placówki oświatowe	▶ Wczesna diagnoza, opracowanie i realizowanie standardów ochrony małoletnich, ▶ przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, ▶ wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▶ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	▶ Diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym, ▶ inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom, ▶ inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc, ▶ opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, ▶ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, ▶ powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań, ▶ monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”, ▶ przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a, ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.)

	▶ kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym, ▶ składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119), ▶ wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Grupy diagnostyczno-pomocowe	▶ Dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową, ▶ realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia, ▶ zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność, ▶ realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową, ▶ występowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych albo w programach psychologiczno-terapeutycznych, ▶ występowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, ▶ monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, ▶ zakończenie procedury NK, ▶ dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę: a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury NK, b) wszczęcia procedury NK”, ▶ informowanie przewodniczącego ZI o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ▶ wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.)

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- ▶ placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- ▶ instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- ▶ lokalne organizacje pozarządowe,
- ▶ kościoły i związki wyznaniowe.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny w zakresie realizacji **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- ▶ pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku,
- ▶ funkcjonariusze Posterunku Policji w Besku,
- ▶ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- ▶ psychologzy, psychoterapeuci, terapeuci uzależnień,
- ▶ pedagodzy/przedstawiciele oświaty,
- ▶ kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- ▶ prawnicy,
- ▶ pracownicy ochrony zdrowia,
- ▶ przedstawiciele NGO.

Diagnoza problemu przemocy domowej na terenie gminy Besko

Analiza danych zastanych

Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy domowej realizowane są w szczególności przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku**, który poza przyznawaniem świadczeń pomocy społecznej, udziela również wielokierunkowego wsparcia pozamaterialnego, m.in. w formie pracy socjalnej oraz poradnictwa osobom i rodzinom borykającym się z problemem przemocy domowej.

Zarówno w 2021 roku, jak i w 2022 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku z powodu przemocy domowej korzystała 1 rodzina, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie nie odnotowano takich rodzin⁶.

W ramach przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej, w strukturach Zespołu Interdyscyplinarnego tworzone są grupy diagnostyczno-pomocowe (wcześniej grupy robocze), powoływane w zależności od istniejących potrzeb i indywidualnych przypadków. Ich podstawowym zadaniem jest stworzenie i realizowanie planu pomocy rodzinom, stałe monitorowanie ich sytuacji oraz prowadzenie bieżącej dokumentacji podejmowanych działań i uzyskiwanych efektów.

W latach 2021-2023 Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 4 razy w każdym analizowanym roku, czyli raz na kwartał, a podczas spotkań weryfikowano wszczęte procedury i podejmowano decyzje na temat dalszych działań wobec członków rodzin doznających i stosujących zachowania przemocowe. W ramach procedury „Niebieskie Karty” powoływane były grupy diagnostyczno-pomocowe, które zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, funkcjonują obecnie pod nazwą grup diagnostyczno-pomocowych. W omawianym okresie liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych wykazywała tendencje spadkowe: w 2021 roku było to 8 grup, w 2022 roku – 7, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 5.

---

⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Tabela 2. Dane dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba posiedzeń Zespołu	4	4	4
liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych	8	7	5

Źródło: Ankieta dotycząca skali zjawiska przemocy domowej, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, realizacji niektórych zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021-2023

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

W latach 2021-2023 liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie gminy Besko utrzymywała się na względnie stałym poziomie: zarówno w 2021 roku, jak i w 2023 roku było to po 8 procedur, z kolei w 2022 roku – 7. W 2021 roku na terenie gminy Besko zakończono 12 spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”, w 2022 roku – 9, natomiast w 2023 roku – 6, wykazując tym samym tendencje spadkowe.

Tabela 3. Liczba wszczętych oraz zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	8	7	8
liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”	12	9	6

Źródło: Ankieta dotycząca skali zjawiska przemocy domowej, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, realizacji niektórych zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021-2023

Tendencje spadkowe widoczne są również w przypadku liczby rodzin, w których występował problem przemocy domowej: w 2021 roku było to 16 rodzin, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 8. Biorąc pod uwagę częstotliwość występowania przemocy, w każdym analizowanym roku najczęściej dochodziło do tego jednokrotnie. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba rodzin z terenu gminy Besko, wśród których występował problem przemocy domowej w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin, wśród których występował problem przemocy domowej, w tym:	16	12	8
1 raz w roku	10	8	5
od 2 do 5 razy w roku	5	4	3
6 razy w roku i więcej	1	0	0

Źródło: Ankieta dotycząca skali zjawiska przemocy domowej, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, realizacji niektórych zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021-2023

W latach 2021–2023 nastąpił wyraźny spadek liczby osób dotkniętych przemocą domową w gminie Besko. Liczba kobiet i mężczyzn dotkniętych przemocą w latach 2021-2022 utrzymywała się na stałym poziomie, z kolei w 2023 roku odnotowano spadek, szczególnie w przypadku mężczyzn. Należy zauważyć, że w ostatnim roku poddanym analizie nie odnotowano aktów przemocy skierowanych wobec dzieci. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 5. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej w gminie Besko w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób dotkniętych problemem przemocy, w tym:	17	16	8
kobiety	10	10	8
mężczyźni	5	5	0
dzieci	2	1	0

Źródło: Ankieta dotycząca skali zjawiska przemocy domowej, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, realizacji niektórych zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021-2023

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób, co do których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy. Jak wynika z ukazanych danych, podejrzenia o stosowanie przemocy dotyczą wyłącznie mężczyzn, bez udziału kobiet i osób niepełnoletnich. Na przestrzeni analizowanych lat widoczny jest znaczny spadek osób podejrzewanych o stosowanie przemocy (z 16 osób w 2021 roku do 8 w 2023 roku).

Tabela 6. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy w gminie Besko w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy, w tym:	16	12	8
kobiety	0	0	0
mężczyźni	16	12	8
osoby niepełnoletnie	0	0	0

Źródło: Ankieta dotycząca skali zjawiska przemocy domowej, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, realizacji niektórych zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021-2023

W omawianym okresie najczęściej występującymi formami przemocy były: przemoc psychiczna/emocjonalna, fizyczna, ekonomiczna oraz zaniedbanie.

W 2023 roku i w latach poprzednich, w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku funkcjonował **Punkt Informacyjno-Konsultacyjny** dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej, w ramach którego mieszkańcy mogą uzyskać informacje na temat oferty pomocowej oraz wsparcie. Pomoc psychologiczna mieszkańców Gminy doznających przemocy domowej. Osoby uwięzione z problemem przemocy domowej mogą również zostać objęte nieodpłatnym poradnictwem prawnym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku.

W ramach swoich działań, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Na podstawie danych można dostrzec, iż zarówno w 2021 roku, jak i w 2023 roku GKRPA prowadziła rozmowy z 3 osobami doznającymi przemocy, z kolei w 2022 roku było to 7 osób. Analogiczne uwarunkowania widoczne są również w przypadku liczby osób stosujących przemoc: w 2021 roku oraz w 2023 roku GKRPA kontaktowała się z 3 takimi osobami, z kolei w 2022 roku było to 7 osób. W latach 2021-2023 członkowie GKRPA nie prowadzili rozmów ze świadkami przemocy.

Tabela 7. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
osoby doznające przemocy	3	7	3
osoby stosujące przemoc	3	7	3
świadkowie przemocy	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.

Wyniki badań ankietowych

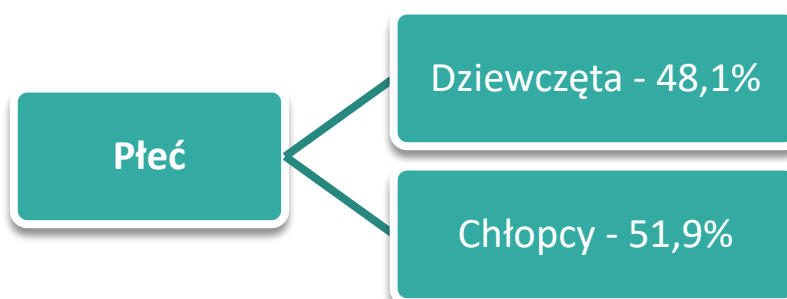
UCZNIOWIE

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży z gminy Besko. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych z doświadczaniem przemocy domowej, doznawaniem oraz stosowaniem przemocy rówieśniczej, a także cyberprzemocy oraz poznanie opinii młodych mieszkańców Gminy na temat realizowanych w szkole działań profilaktycznych.

Struktura badanej próby

Uczniowie z terenu gminy Besko wypełnili łącznie 154 kwestionariusze ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne nieznaczną przewagę mieli chłopcy – stanowili oni 51,9% ogółu. Dziewczyny wypełniły 48,1% kwestionariuszy.

Rysunek 1. Płeć: N⁷=154

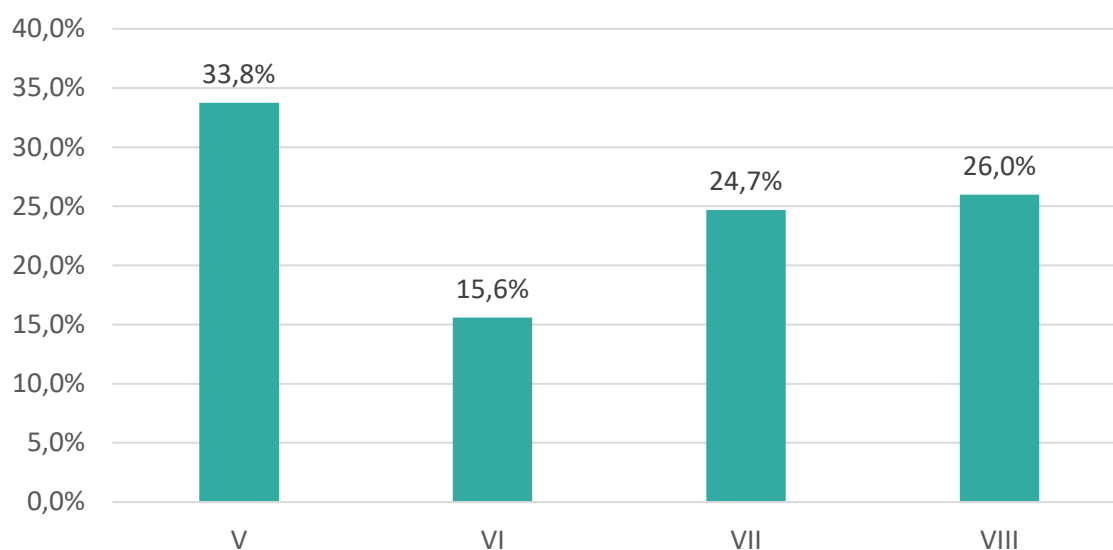

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Największy udział w badaniu ankietowym mieli uczniowie z klasy V szkoły podstawowej, którzy stanowili 33,8% próby badawczej. Respondenci uczęszczający do klasy VIII wypełnili 26,0% ankiet, do klasy VII – 24,7%, z kolei najmniejsza część badanych uczęszcza do klasy VI (15,6%).

⁷ „N” oznacza wielkość próby badawczej, tj. liczbę osób odpowiadających na dane pytanie.

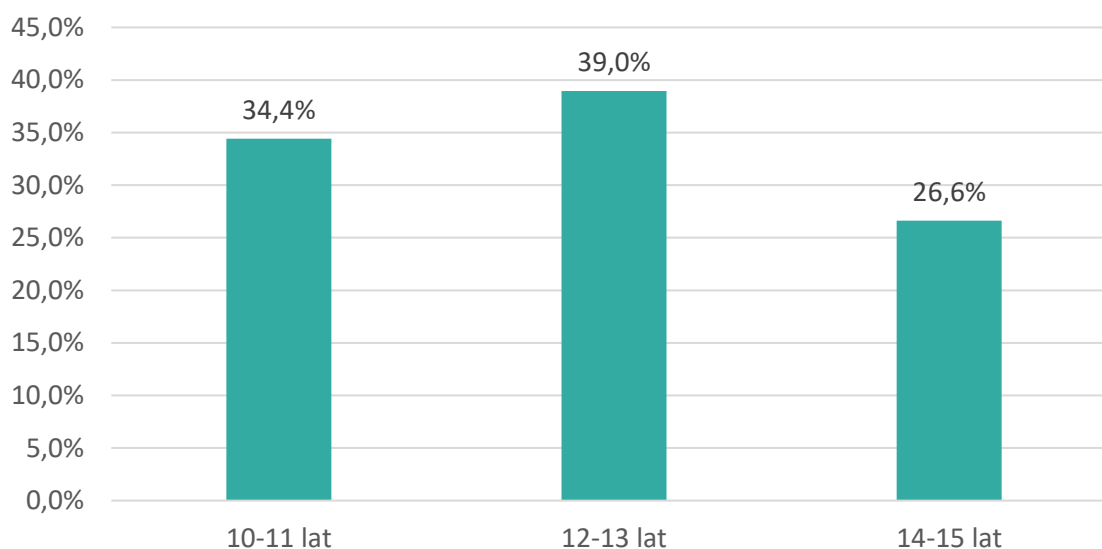

Wykres 1. Klasa: N=154

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najwięcej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (39,0%). 34,4% ankietowanych podało wiek 10-11 lat, natomiast 26,6% – 14-15 lat.

Wykres 2. Wiek: N=154

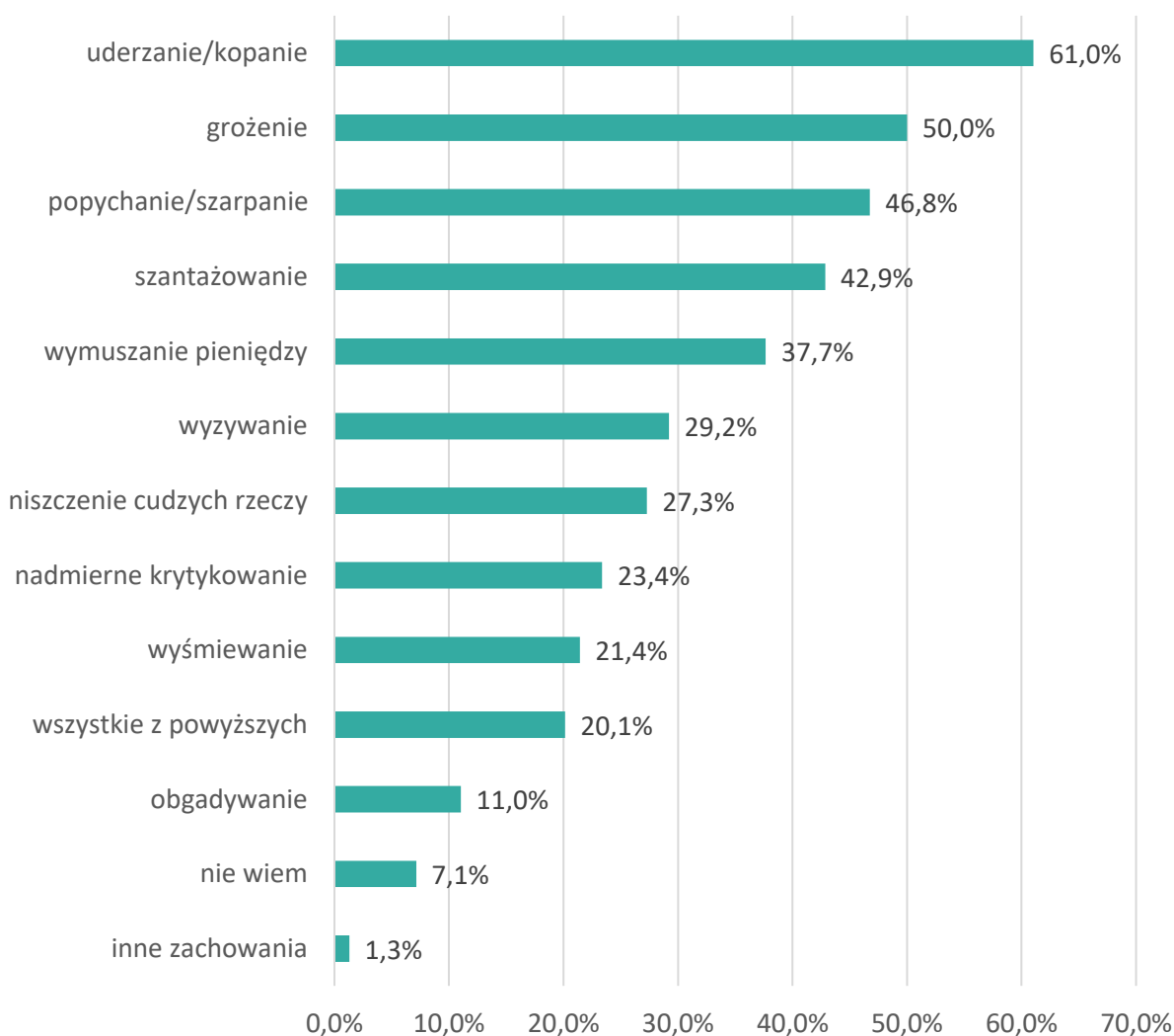

Problem przemocy

W pierwszej kolejności uczniów ze szkół z gminy Besko zapytano o to, jakie ich zdaniem zachowania dotyczą przemocy. Największa część ankietowanych zadeklarowała, że jest to uderzanie/kopanie (61,0%), grożenie (50,0%) i popychanie/szarpanie (46,8%). W opinii 42,9% uczniów za zachowanie przemocowe można uznać szantażowanie, według 37,7% – wymuszanie pieniędzy, z kolei zdaniem 29,2% – wyzywanie. W dalszej kolejności wskazywano na niszczenie cudzych rzeczy (27,3%), nadmierne krytykowanie (23,4%), wyśmiewanie (21,4%) oraz obgadywanie (11,0%). Zdaniem 20,1% respondentów wszystkie z wymienionych w kafeterii odpowiedzi są przemocą, 7,1% badanych uczniów nie posiada wiedzy w tym zakresie, natomiast 1,3% wskazało na inne zachowania, nie wymieniając przy tym konkretnych przykładów.

Wykres 3. Jakie zachowanie jest Twoim zdaniem przemocą? N=154

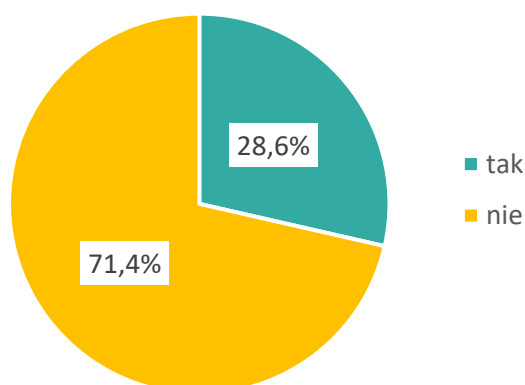

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W trakcie badania ankietowego oszacowano również skalę problemu przemocy wśród uczniów z gminy Besko. Analizie poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie pokazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy przemocy doświadczyło 28,6% uczniów.

Wykres 4. Czy zdarzyło Ci się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy? N=154

W celu pogłębionej analizy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani zdecydowanie najczęściej doświadczały przemocy ze strony uczniów ze szkoły – na tę odpowiedź wskazało 30 osób, tj. 62,8%. 12 odpowiedzi padły na kolegów/koleżanki spoza szkoły (27,9%), natomiast na rodzeństwo – 5 (11,6%). 4 uczniów doznało przemocy ze strony innych osób, wymieniając przy tym: *rywali podczas meczu piłkarskiego, kolegę z Facebooka, kuzynki*, a także zwrócono uwagę na zaczepianie przez nieznaną osobę na ulicy (9,3%). Doznanie przemocy ze strony taty zadeklarowało 2 badanych (4,7%), z kolei ze strony mamy – 1 osoba (2,3%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 8. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=43

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie ze szkoły	69,8%	30
koledzy/koleżanki spoza szkoły	27,9%	12
rodzeństwo	11,6%	5
inne osoby	9,3%	4
tata	4,7%	2
mama	2,3%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów dotyczące rodzajów doznawanej przez nich przemocy. Przemocy psychicznej doświadczyło 25 badanych (62,5%), a przemocy fizycznej – 19 osób (47,5%). Ponadto 4 uczniów doznało przemocy seksualnej (10,0%). To pytanie zostało ominięte przez 4 osoby.

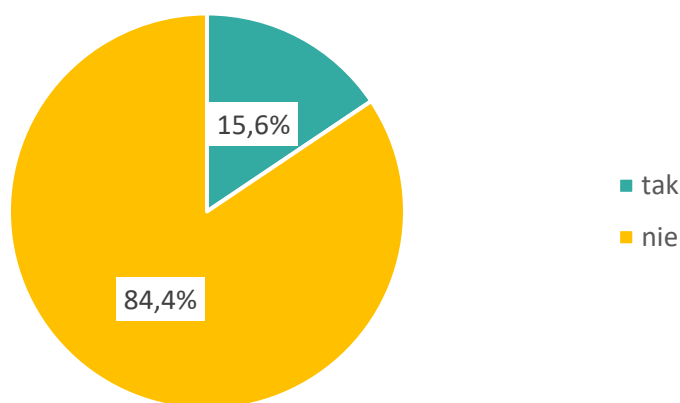
Tabela 9. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=40

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	62,5%	25
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	47,5%	19
ktoś dotykał mnie w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	10,0%	4
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatniego roku doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Na to pytanie twierdzącej odpowiedzi udzieliło 15,6% uczniów.

Wykres 5. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=154

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali zapytani o rodzaj przemocy, jaką zastosowali. Możemy zauważyć, iż przemoc psychiczną stosowało 14 uczniów (63,6%), przemoc fizyczną – 12 ankietowanych (54,5%), z kolei 1 uczeń stosował przemoc seksualną (4,5%). 2 osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

Tabela 10. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=22

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	63,6%	14
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am, dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	54,5%	12
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które sobie ta osoba tego nie życzył/a, mówiłem/am o czymś ciele w sposób który ją zawstydział itp.	4,5%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Analizie poddane zostały również odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Największa część ankietowanych przyznała się do przemocy wobec uczniów ze szkoły – wskazało na to 10 osób, tj. 25,5%, wobec kolegów/koleżanek spoza szkoły – 8 osób (36,4%), a w stosunku do rodzeństwa – 6 ankietowanych (27,3%). Odpowiedzi 4 uczniów padły także na inne, bliżej nieokreślone osoby (18,2%). 2 badanych nie odpowiedziało na to pytanie.

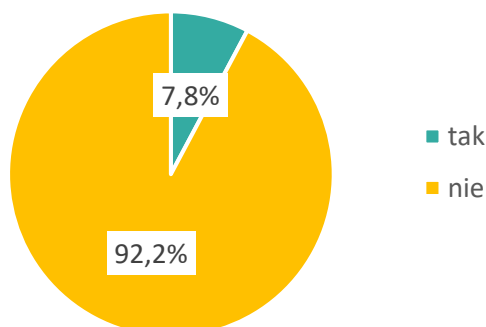
Tabela 11. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=22

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniów ze szkoły	45,5%	10
kolegów/koleżanek spoza szkoły	36,4%	8
rodzeństwa	27,3%	6
innych osób	18,2%	4

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli wskazać, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy byli świadkami zachowań przemocowych w swoim domu. Na podstawie przeprowadzonego badania wynika, iż 7,8% ankietowanych udzieliło twierdzącej odpowiedzi.

Wykres 6. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się być świadkiem sytuacji, w której ktoś w Twoim domu stosował przemoc? N=154

Uczniowie, którzy udzielili twierdzącej odpowiedzi w poprzednim pytaniu, mieli możliwość określenia, kto stosował przemoc w ich domu. 5 badanych twierdzi, że były to inne osoby, wśród których wskazano m.in. *dziadka* (45,52%), a 3 uczniów wymieniło rodzeństwo (27,3%). Ponadto po 2 respondentów wskazało na mamę oraz tatę (po 18,2%), a 1 uczeń – na dalszych członków rodziny (9,1%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

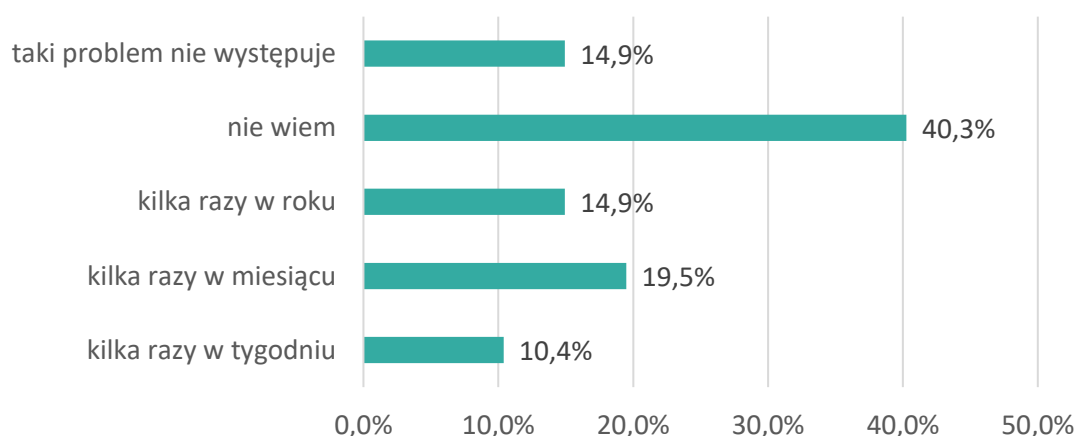
Tabela 12. Kto stosował przemoc w Twoim domu (kiedy byłeś/aś jej świadkiem)? N=11

Odpowiedź	%	Liczba odp.
inne	45,5%	5
rodzeństwo	27,3%	3
mama	18,2%	2
tata	18,2%	2
dalsi członkowie rodziny (np. wujek, ciocia, itp.)	9,1%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Obraz jaki wyłania się z badania to znaczny odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy – przyznało to 44,8% badanych. Z udzielonych przez 14,9% ankietowanych odpowiedzi wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce kilka razy w roku, według 19,5% – kilka razy w miesiącu, a zdaniem 10,4% – kilka razy w tygodniu. 40,3% respondentów zaznaczyło odpowiedź „nie wiem”, z kolei 14,3% uczniów uważa, że taki problem w ich szkole nie występuje.

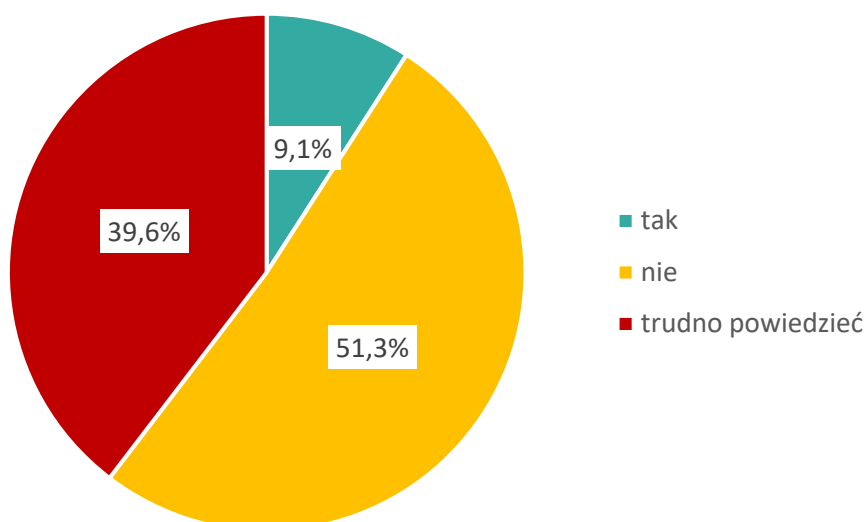
Wykres 7. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=154

W dalszej części badanych zapytano o to, czy uważają, że w niektórych sytuacjach można użyć przemocy (np. gdy ktoś ich zdenerwuje). Jak wynika z zebranych danych, 9,1% badanych zgadza się z tym stwierdzeniem, a przeciwnego zdania jest 51,3% ankietowanych. Odpowiedź „trudno powiedzieć” zaznaczyło 39,6% respondentów.

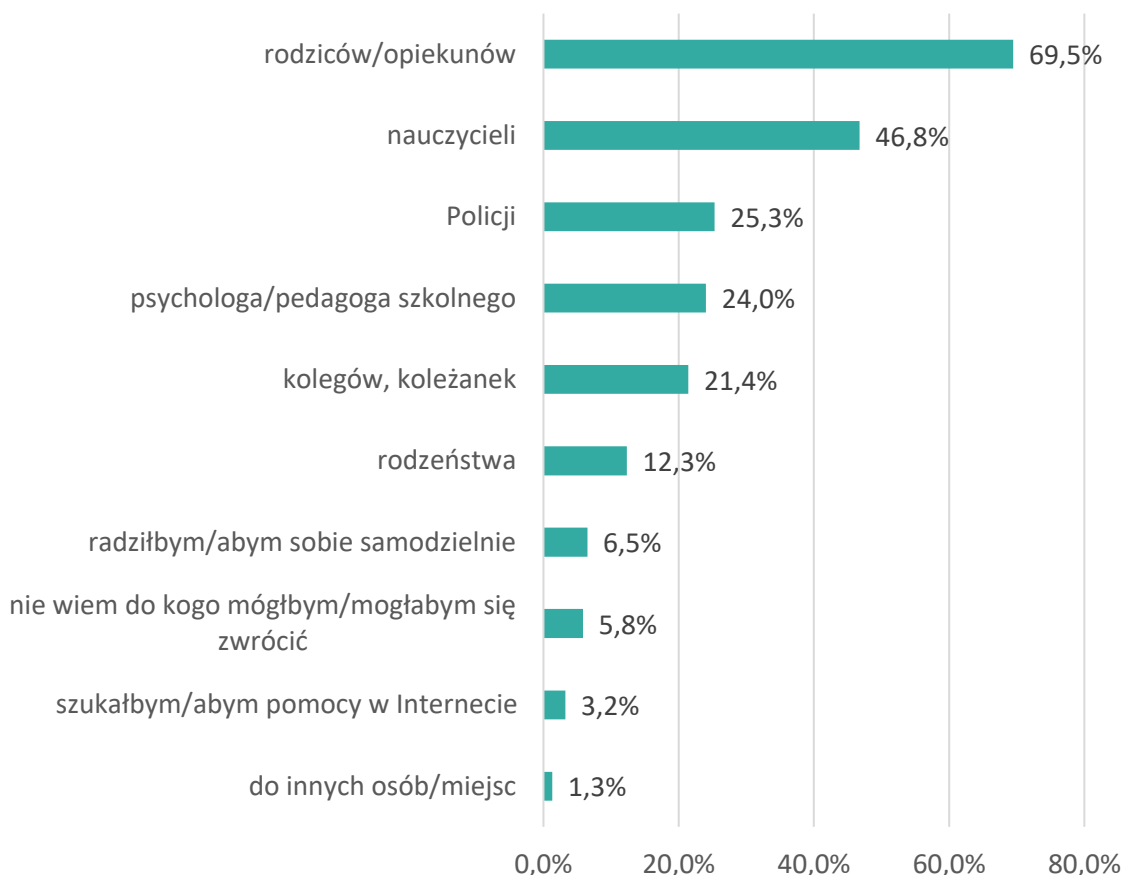
Wykres 8. Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach można użyć przemocy (np. kiedy ktoś Cię zdenerwuje)? N=154

W przypadku problemów związanych z przemocą, 69,5% młodych mieszkańców Gminy zwróciłoby się o pomoc do rodziców/opiekunów. Na drugim miejscu pod względem liczby wskazań znaleźli się nauczyciele (46,8%), z kolei na trzecim – Policja (25,3%). 24,0% ankietowanych zwróciłoby się po pomoc do psychologa/pedagoga szkolnego, 21,4% – do kolegów, koleżanek, a 12,3% – do rodzeństwa. 6,5% respondentów przyznało, że w razie tego typu problemów radziłoby sobie samodzielnie, 3,2% szukałoby pomocy w Internecie, a 1,3% badanych podało inne osoby i miejsca, wymieniając *GOPS* oraz *przyjaciółkę*. Należy zwrócić uwagę, że 5,8% odpowiadających ankietowanych nie wie, do kogo mogłoby się zwrócić o pomoc.

Wykres 9. Do kogo zwróciłbyś/abyś się o pomoc, gdybyś Ty lub ktoś z Twojego otoczenia doznawał przemocy domowej lub rówieśniczej? N=154

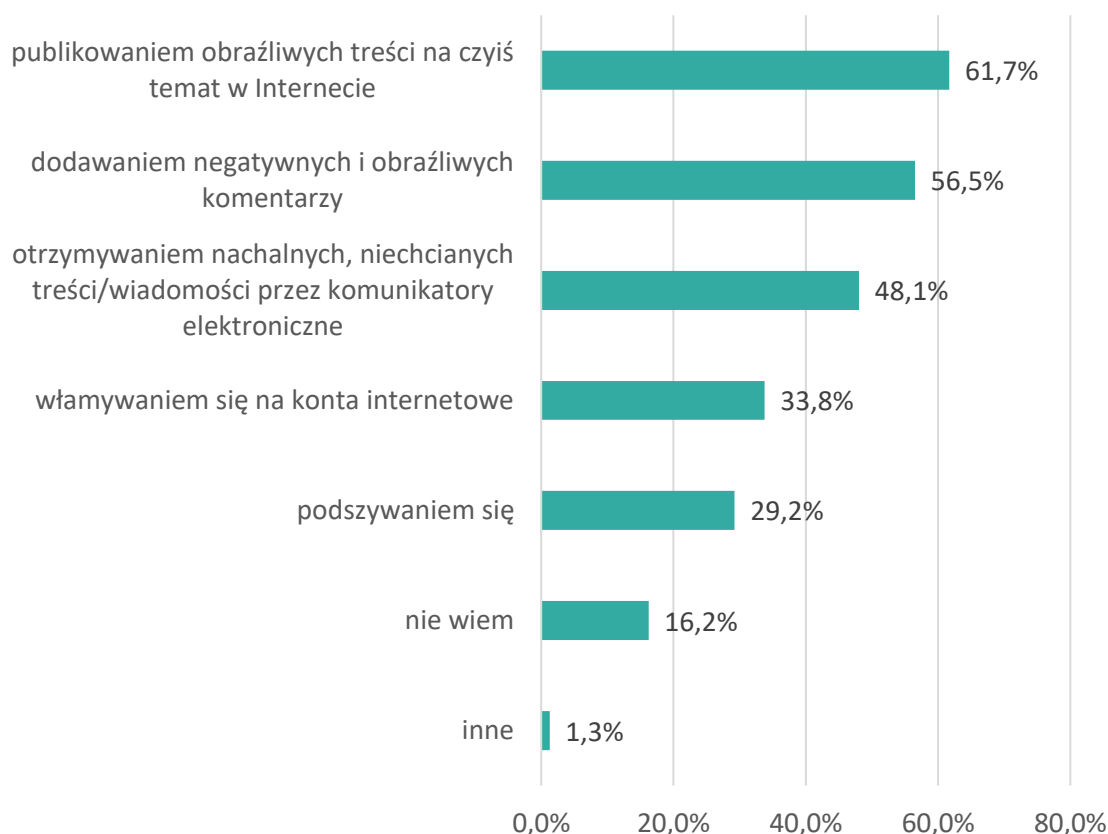

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytania zadawane respondentom dotyczyły zagadnienia cyberprzemocy. W pierwszej kolejności podjęto próbę rozpoznania z czym jest utożsamiany przez badanych ten rodzaj przemocy. Najwięcej wskazań uzyskało publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat w Internecie (61,7%) oraz dodawanie negatywnych i obraźliwych komentarzy (56,5%). 48,1% ankietowanych za cyberprzemoc uznaje otrzymywanie nachalnych, niechcianych treści/wiadomości przez komunikatory elektroniczne, 33,8% – włamywanie się na konta internetowe, z kolei 29,2% – podszywanie się. 1,3% podało inne odpowiedzi, takie jak: *wysyłanie fałszywych zdjęć oraz fake konta*, a 16,2% ankietowanych uczniów nie posiada wiedzy w omawianym zakresie.

Wykres 10. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=154

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali znajomość zagadnienia cyberprzemocy, tego problemu doświadczył odsetek 8,6% z nich (11 osób), natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 3,2% ankietowanych (4 osoby). Część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 11,7% odpowiedzi w przypadku doznawania cyberprzemocy (15 osób) i 6,5% w zakresie jej stosowania (8 osób). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 13. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś i/lub stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)?
N=128

Odpowiedź	tak		nie		trudno powiedzieć	
	%	Liczba odp.	%	Liczba odp.	%	Liczba odp.
doznałem/am cyberprzemocy	8,6	11	79,7	102	11,7	15
stosowałem/am cyberprzemoc	3,2	4	90,3	112	6,5	8

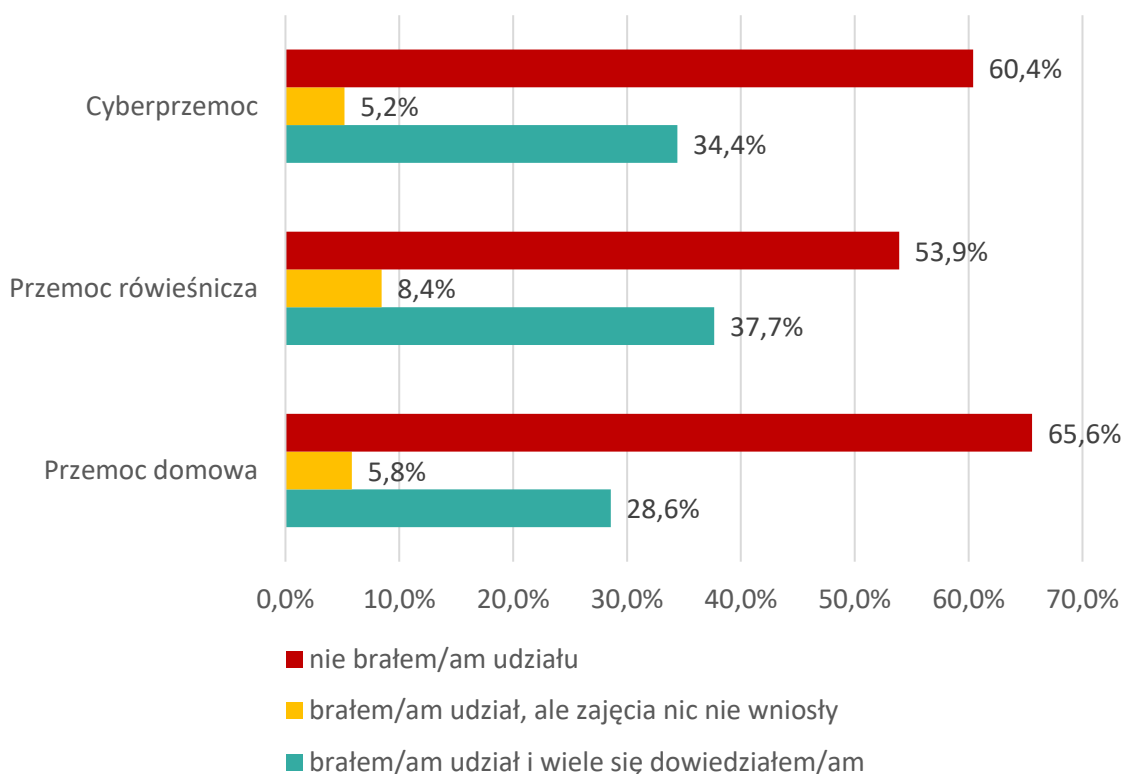
Działania profilaktyczne

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli okazję ocenić podejmowane w szkole działania profilaktyczne w ciągu ostatnich 2 lat. Interesowało nas w jakich zajęciach badani brali udział oraz jak je oceniają. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco:

- ▶ pozytywnie zajęcia profilaktyczne z cyberprzemocy oceniło 34,4% uczniów, w zakresie przemocy rówieśniczej – 37,7%, natomiast dotyczące przemocy domowej – 28,6%;
- ▶ odpowiedź „brałem/am udział, ale zajęcia nic nie wniosły” zaznaczyło 5,2% w przypadku zajęć dotyczących cyberprzemocy, 8,4% – przemocy rówieśniczej, natomiast 5,8% odnośnie zajęć dotyczących przemocy domowej;
- ▶ brak uczestnictwa w zajęciach profilaktycznych zadeklarowało 60,4% w przypadku zajęć dotyczących cyberprzemocy, 53,9% – przemocy rówieśniczej, a przemocy domowej – 65,6%.

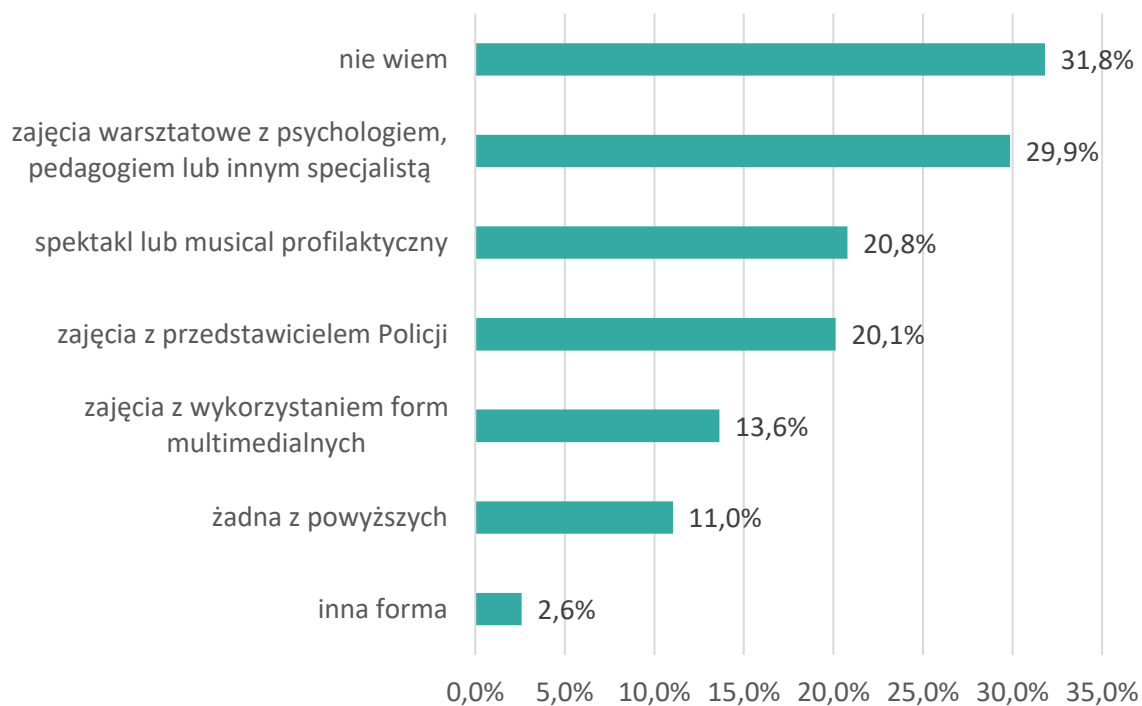
Wykres 11. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy? N=154

Uczniowie zostali zapytani również o to, jaka forma zajęć profilaktycznych w zakresie przemocy jest dla nich najciekawsza/najefektywniejsza. Najwięcej odpowiedzi dotyczyło zajęć warsztatowych z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (29,9%), spektaklu lub musicalu profilaktycznego (20,8%) oraz zajęć z przedstawicielem Policji (20,1%). 13,6% odpowiedzi padło na zajęcia z wykorzystaniem form multimedialnych, a 2,6% ankietowanych wskazało na inne formy, wymieniając *praktyczne zastosowania* oraz *szkołę muzyczną*. 11,0% osób stwierdziło, że żadna z wymienionych form nie byłaby dla nich ciekawa/efektywna, a średnio co trzeci respondent nie posiada wiedzy w tym zakresie (31,8%).

**Wykres 12. Jaka forma zajęć profilaktycznych w zakresie przemocy jest według Ciebie
najciekawsza/najefektywniejsza? N=154**

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

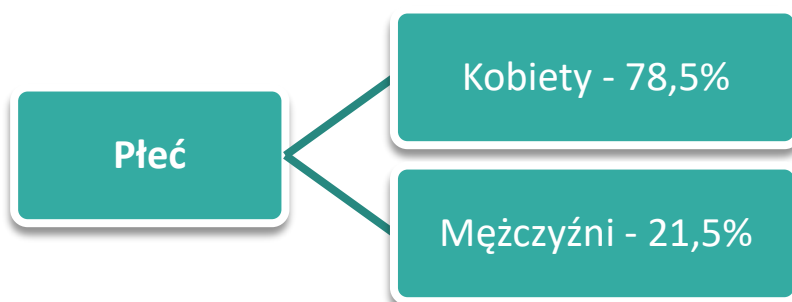
DOROŚLI MIESZKAŃCY

W niniejszym rozdziale przedstawiona została skala zjawiska przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Besko oraz w ich otoczeniu. Ponadto, analizie poddano ich wiedzę na temat zagadnień związanych z przemocą domową, opinię badanych względem tego zjawiska oraz ich stosunek do stosowania przemocy jako metody wychowawczej.

Struktura badanej próby

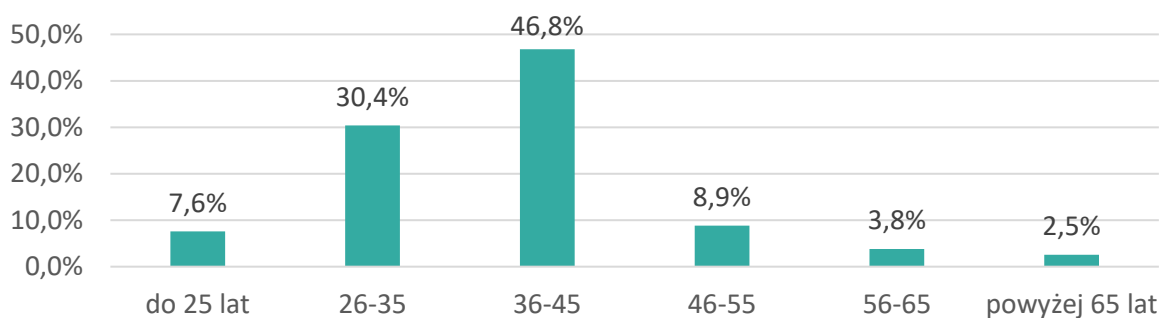
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Besko wzięło udział 79 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu znaczną przewagę miały kobiety – stanowiły one 78,5% ogółu, natomiast mężczyźni przekazali pozostałe 21,5% ankiet.

Rysunek 2. Płeć: N=79

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (46,8%). Mniejszą część ankiet wypełnili badani znajdujący się w przedziale wiekowym 26-35 lat (30,4%), 46-55 lat (8,9%) oraz do 25 roku życia (7,6%). Najmniejszy udział w badaniu miały osoby powyżej 65 roku życia (2,5%) oraz w wieku 56-65 lat (3,8%).

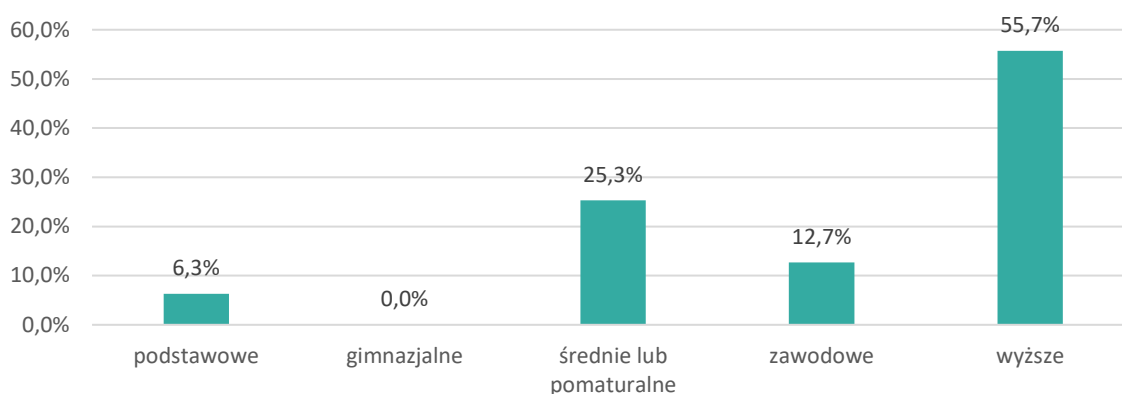
Wykres 13. Wiek: N=79

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (55,7%). 25,3% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, 12,7% z wykształceniem zawodowym, natomiast 6,3% ankietowanych zakończyło swoją edukację na poziomie podstawowym.

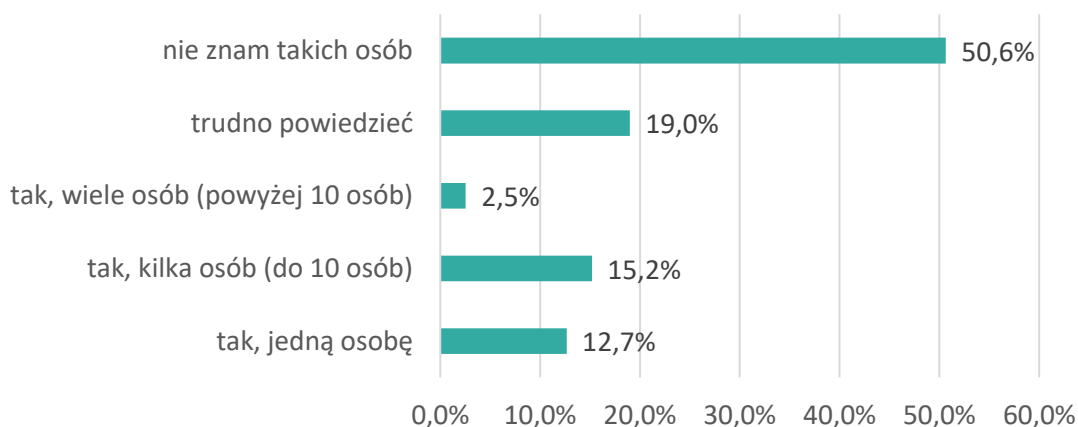
Wykres 14. Wykształcenie: N=79

Problem przemocy

Kolejna część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Bekso. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 30,4% osób. Jak wynika z odpowiedzi badanych 12,7% zna jedną taką osobę, 15,2% – kilka (do 10 osób), natomiast 2,5% – wiele takich osób, tj. powyżej 10. 19,0% respondentów miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 15. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doznającą przemocy domowej? N=79

Badani deklarujący znajomość w swoim otoczeniu osób, które doświadczają przemocy domowej, zostali zapytani o to, kim jest osoba jej doznająca. Zdecydowana większość respondentów stwierdziła, że są nimi osoby dorosłe mające 18-60 lat – 20 osób, tj. 83,3%. Mniejszy odsetek ankietowanych wskazał na dzieci, tj. osoby do 18 roku życia – 10 badanych, tj. 41,7% oraz osoby starsze (powyżej 60 roku życia) – 5 osób, tj. 20,8%.

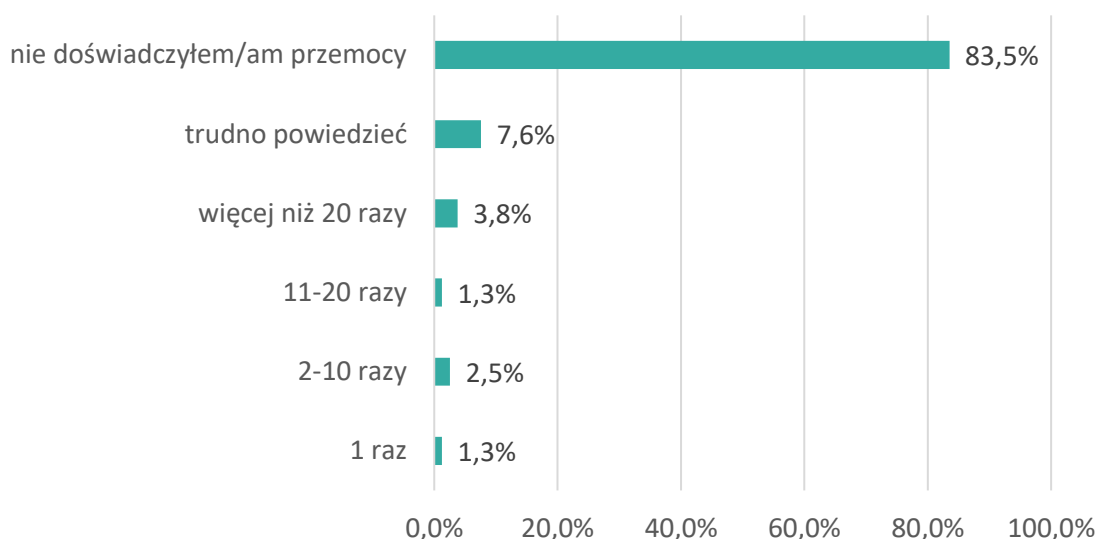
Tabela 14. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy domowej? N=24

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dzieckiem do 18 roku życia	41,7%	10
osobą dorosłą mającą 18-60 lat	83,3%	20
osobą starszą, powyżej 60 roku życia	20,8%	5

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Skala problemu przemocy w gminie Besko została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, jak często w okresie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, doświadczyli zjawiska przemocy domowej. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie przemocy doznało 8,9% badanych, z czego po 1,3% osób jednokrotnie lub 11-20 razy, 2,5% wskazało na częstotliwość 2-10 razy, a 3,8% – więcej niż 20 razy. 7,6% respondentów miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 16. Jak często w okresie ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy w swoim domu? N=79

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy w ciągu ostatniego roku, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że wszyscy z nich doświadczyli przemocy psychicznej (7 osób, tj. 100,0%). 5 ankietowanych wskazało na przemoc fizyczną (71,4%), 3 respondentów na zaniedbanie (42,9%), natomiast po 2 badanych na przemoc ekonomiczną i seksualną (po 28,6%).

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	7
przemoc fizyczna	71,4%	5
zaniedbanie	42,9%	3
przemoc ekonomiczna	28,6%	2
przemoc seksualna	28,6%	2
nie wiem	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zapytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego wykazała, że 4 ankietowanych doznało przemocy ze strony męża/żony (57,1%), a po 2 osoby wskazały na mamę, tatę i partnera/partnerkę (po 28,6%). Ponadto pojedyncze odpowiedzi padły na rodzeństwo, dziadków, dziecko/dzieci oraz dalszych członków rodziny (po 14,3%).

Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=7

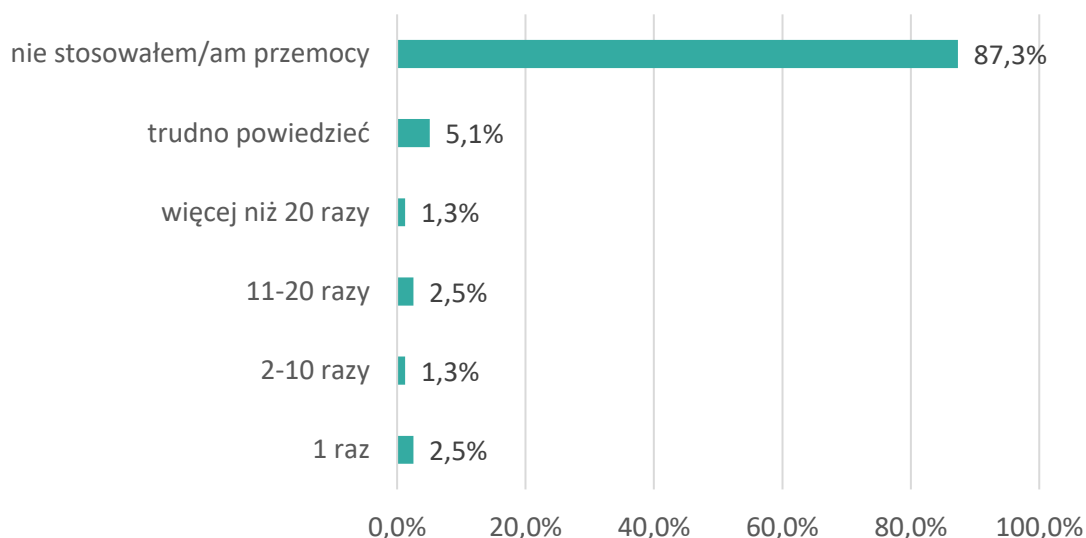
Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	57,1%	4
mama	28,6%	2
tata	28,6%	2
partner/partnerka	28,6%	2
rodzeństwo	14,3%	1
dziadkowie	14,3%	1
dziecko/dzieci	14,3%	1
dalsi członkowie rodziny	14,3%	1
inne osoby	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie przyznało się 7,6% ankietowanych, z czego po 2,5% respondentów wskazało, że miało to miejsce 1 raz lub 11-20 razy, a po 1,3% podało częstotliwość 2-10 razy oraz więcej niż 20 razy. 5,1% respondentów miało trudności w odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 17. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc wobec członka swojej rodziny? N=79

W dalszej kolejności poproszono badanych mieszkańców o określenie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. Wśród najczęstszych deklaracji znalazła się przemoc psychiczna (23 osoby, tj. 79,3%), następnie przemoc fizyczna (12 osób, tj. 41,4%), natomiast po 8 wskazań padło na przemoc ekonomiczną i zaniedbanie (po 27,6%). 13 osób nie potrafiło określić rodzaju stosowanej przemocy (44,8%), z kolei 3 badanych zastosowało przemoc seksualną (10,3%).

Tabela 17. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=6

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc fizyczna	83,3%	5
przemoc psychiczna	33,3%	2
przemoc seksualna	33,3%	2
przemoc ekonomiczna	33,3%	2
zaniedbanie	16,7%	1
nie wiem	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Jak wynika z odpowiedzi respondentów, 3 badanych deklarujących stosowanie przemocy, kierowało ją w stronę rodzeństwa (50,0%), a po 2 respondentów – wobec męża/żony i dziecka/dzieci (po 33,3%). Pojedyncze wskazania padły natomiast na mamę, tatę, partnera/partnerkę, dziadków oraz dalszych członków rodziny (po 16,7%).

Tabela 18. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6

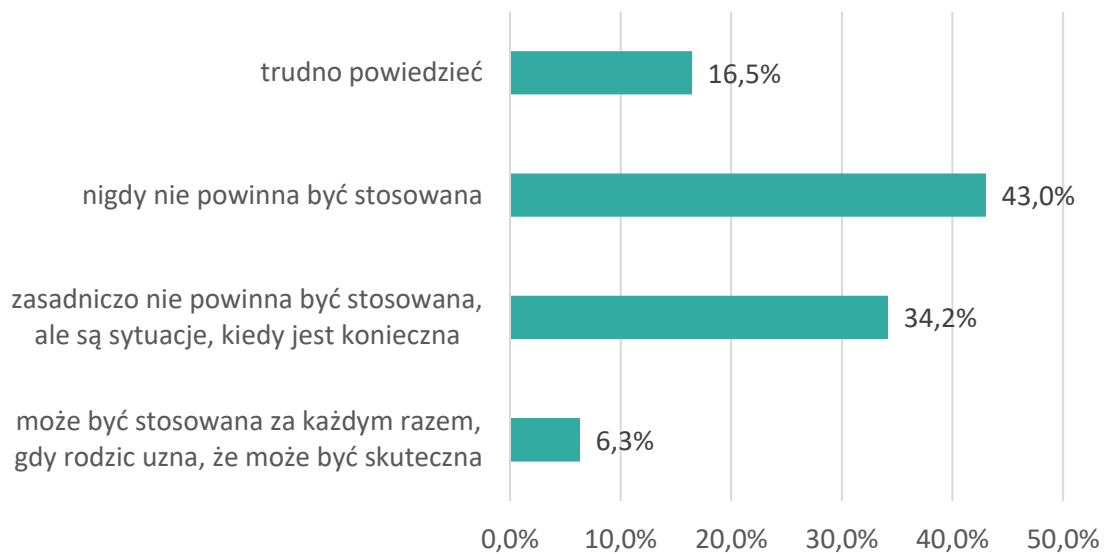
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwa	50,0%	3
męża/żony	33,3%	2
dziecka/dzieci	33,3%	2
mamy	16,7%	1
taty	16,7%	1
partnera/partnerki	16,7%	1
dziadków	16,7%	1
dalszych członków rodziny	16,7%	1
innych osób	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy na temat stosowania kar fizycznych (np. „klapsów”) w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej – 6,3% badanych twierdzi, że stosowanie kar fizycznych jest metodą wychowawczą, która może być stosowana za każdym razem, gdy rodzic uzna, że może być skuteczna, natomiast 34,2% ankietowanych uważa, że kary fizyczne zasadniczo nie powinny być stosowane, ale są sytuacje, kiedy są konieczne. 43,0% mieszkańców negatywnie ocenia tego typu zachowanie, a trudności z jednoznacznym ustosunkowaniem się do tego pytania przejawiało 16,5% badanych.

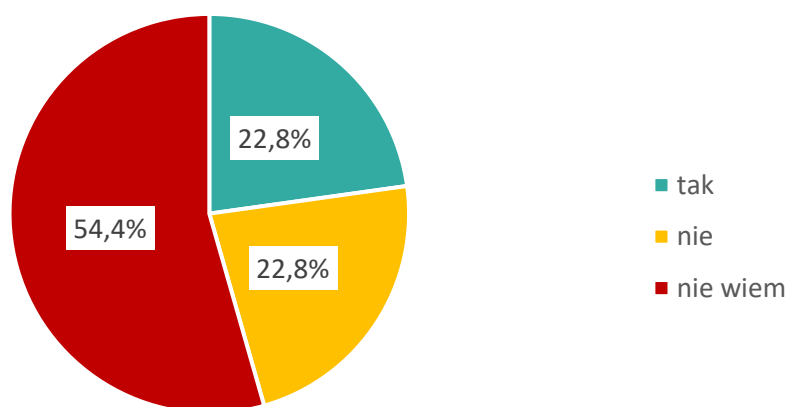

Wykres 18. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. „klaps”) jest metodą wychowawczą, która: N=79

Dorośli mieszkańcy zostali również poproszeni o oszacowanie skali istotności problemu przemocy domowej na terenie Gminy. 54,4% ankietowanych deklaruje brak wiedzy w tym zakresie. Problem przemocy domowej jako istotny na terenie Gminy oceniło 22,8% badanych, natomiast kolejne 22,8% respondentów jest przeciwnego zdania.

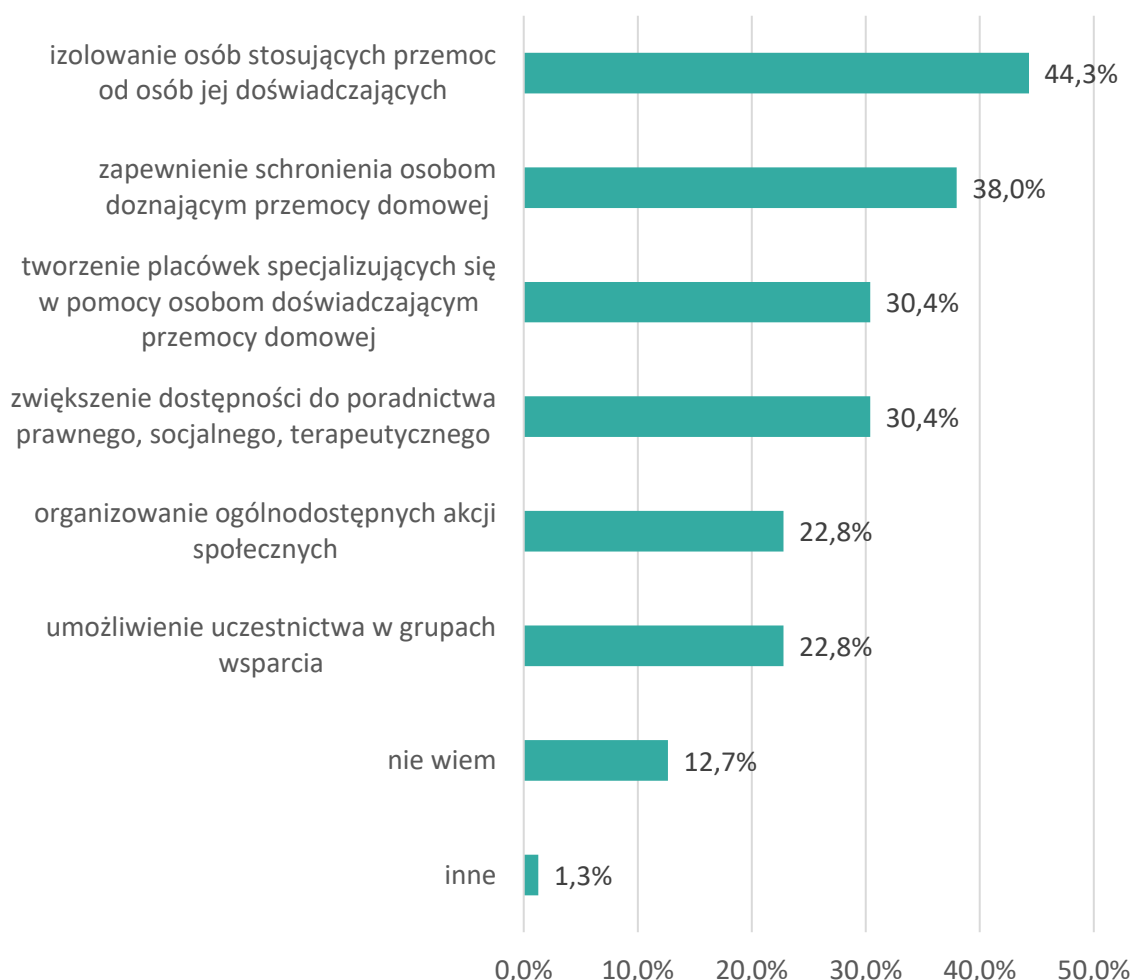
Wykres 19. Czy postrzega Pan/i przemoc domową jako znaczny problem występujący na terenie Gminy? N=79

Następnie dorośli mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie zadań, które w ich opinii byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej. Zebrany materiał badawczy wykazał, że za najważniejsze uznano izolowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających (44,3%), zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej (38,0%), tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności do poradnictwa, zarówno prawnego, socjalnego, jak i terapeutycznego (po 30,4%). Ponadto po 22,8% badanych jako istotne wskazało umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia i organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych. Brak wiedzy w tym zakresie wykazało 12,7% respondentów, a 1,3% wymieniło inne działania, tj. *ograniczenie dostępności do alkoholu*.

Wykres 20. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? N=79

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W opinii większości mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym najlepsze efekty w przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie Gminy przyniosą warsztaty profilaktyczne, zarówno te skierowane do osób dorosłych (46,8%), jak i dzieci (45,6%). Istotne zdaniem badanych wydaje się być organizowanie kampanii lub zamieszczanie informacji w mediach społecznościowych (24,1%) oraz wykładów/pogadank (17,7%). Średnio co szósty respondent wskazał na organizowanie festynów, imprez i pikników profilaktycznych (15,2%), a co dziesiąty – prowadzenie akcji informacyjnych za pośrednictwem ulotek, plakatów broszur itp. (8,9%). 3,8% ankietowanych wyróżniło inne formy działań, wśród których wymieniono takie aspekty jak: *skuteczna interwencja policji/Gminy oraz wspieranie i niesienie pomocy osobom pokrzywdzonym jak i tym, co krzywdzą często najbliższych*. 17,7% uczestników badania nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 21. Poniżej wymieniono różne formy działań profilaktycznych. Które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty, jeśli chodzi o zapobieganie przemocy domowej? N=79

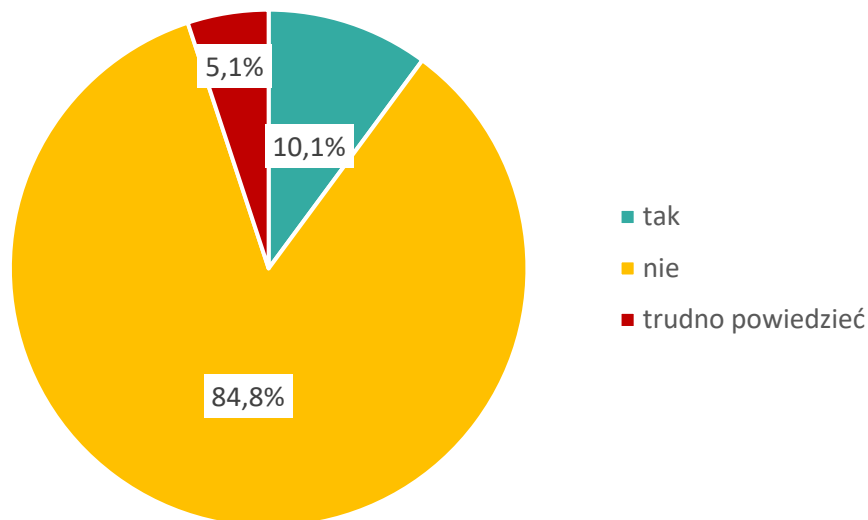
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Cyberprzemoc

Kolejne pytania dotyczyły doznawania cyberprzemocy przez mieszkańców Gminy. Jak wynika z uzyskanych danych, tego rodzaju przemocy doświadczyło w ciągu ostatnich 12 miesięcy 10,1% badanych, a 5,1% respondentów nie potrafiło jednoznacznie określić, czy doświadczyło cyberprzemocy.

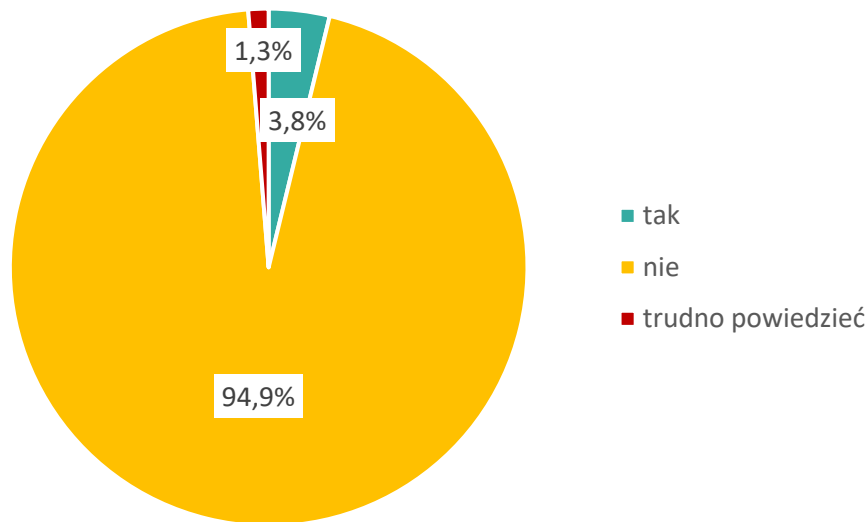
Wykres 22. Czy doświadczył/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=79

Ostatnie z pytań zadanych dorosłym mieszkańcom Gminy było analogiczne do poprzedniego, natomiast tym razem dotyczyło stosowania cyberprzemocy przez respondentów w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Do stosowania przemocy w tym czasie przyznało się 3,8% ankietowanych, a 1,3% osób miało trudności z określeniem swojego stanowiska w tej sprawie i wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Przeważająca większość badanych zadeklarowała, że nie stosowała cyberprzemocy w omawianym czasie (94,9%).

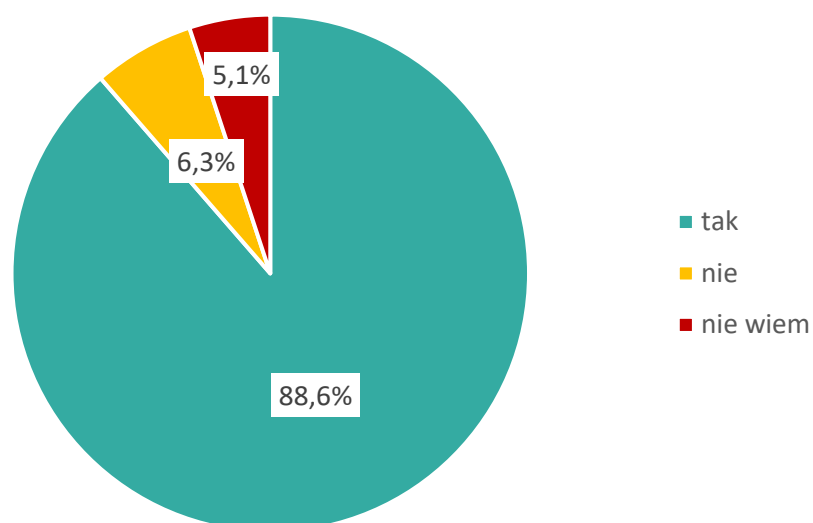

Wykres 23. Czy stosował/a Pan/i w ciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=79

Dorośli mieszkańcy gminy Besko zostali na sam koniec zapytani o to, czy ich zdaniem przemoc domowa jest przestępstwem. Zdecydowana większość badanych odpowiedziała na to pytanie twierdząco (88,6%), natomiast 6,3% ankietowanych udzieliło odpowiedzi przeczącej. Ponadto, 5,1% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi, ze względu na brak wiedzy w tym zakresie.

Wykres 24. Czy Pana/i zdaniem przemoc domowa jest przestępstwem? N=79

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029 jest:

Ograniczenie przemocy domowej w Gminie Besko przez wdrażanie działań prewencyjnych, wzmacnianie systemu lokalnej pomocy oraz zapewnienie łatwego dostępu do wysokiej jakości usług wsparcia.

Cel ten będzie realizowany w następujących obszarach:

1

Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz diagnozowanie skali zjawiska problemu przemocy domowej na terenie Gminy.

2

Zapewnienie ochrony oraz odpowiedniego wsparcia i pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej.

3

Podejmowanie skutecznych oddziaływań względem osób stosujących przemoc domową.

4

Regularne podnoszenie kompetencji oraz rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz diagnozowanie skali zjawiska problemu przemocy domowej na terenie Gminy.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom.	Liczba zainicjowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych.	ZI, UG, GOPS, GKRPA, PP, NGO, placówki oświatowe.
2.	Rozpowszechnianie informacji na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	Liczba działań podjętych w celu rozpowszechnienia informacji.	ZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Organizowanie, prowadzenie i udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, GBP, GOK, PCPR.
4.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	Liczba zrealizowanych programów/warsztatów.	UG, placówki oświatowe, GKRPA, NGO, PP, GBP, GOK, PPP.
5.	Budowa świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów, poprzez dystrybucję materiałów edukacyjno-profilaktycznych, organizację pogadarek oraz zamieszczanie informacji w mediach lokalnych.	Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych. Liczba informacji zamieszczonych w mediach lokalnych o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UG, PP, GOPS, GKRPA, NGO, PPP, placówki oświatowe.

6.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego.	UG, GOK, GBP, placówki oświatowe, NGO.
7.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez systematyczne przeprowadzanie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów szkół.	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy.	GOPS, UG, placówki oświatowe.
8.	Prowadzenie poradnictwa, przede wszystkim poprzez działania edukacyjne ukierunkowane na wzmocnienie funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową.	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	UG, placówki oświatowe, PCPR, PPP.
		Liczba osób, którym udzielono porad.	
9.	Współpraca z mediami oraz sektorem NGO w celu rozpowszechniania informacji dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy.	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych.	UG, NGO, media lokalne.
10.	Wdrażanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.	Liczba zrealizowanych programów.	UG, NGO, placówki oświatowe, PPP.

2. Zapewnienie ochrony oraz odpowiedniego wsparcia i pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia.	ZI, GOPS, PCPR, UG.
2.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	Liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy. Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa.	ZI, GKRPA, GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PPP.
3.	Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba wszczętych/zakończonych procedur. Liczba rodzin objętych procedurą.	ZI, GKRPA, GOPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
4.	Wsparcie socjalne rodzin, w których występuje problem przemocy domowej.	Liczba rodzin, które objęto pracą socjalną.	GOPS.
5.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS.
6.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczanie ich w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu przemocy domowej.	PCPR, GOPS.
7.	Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą domową.	Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu przemocy.	GOPS.

8.	Kontynuowanie działalności podmiotów udzielających wsparcia osobom uwięzonym w problem przemocy domowej, w związku z uzależnieniem członka rodziny.	Liczba osób objętych wsparciem PIK.	UG, GOPS, PIK.
9.	Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do realizacji procedur „Niebieskie Karty”.	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych.	ZI.
10.	Udostępnianie baz danych zawierających informacje nt. istniejących placówek udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba podmiotów, którym zostały przekazane aktualne bazy danych.	UG, GOPS.
11.	Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba utworzonych w danym roku placówek świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej.	UG.
12.	Współpraca między samorządem a organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba zrealizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	UG, NGO.
13.	Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.	Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych/ grupowych.	UG, GOPS, placówki oświatowe.

14.	Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej.	Liczba opracowanych/zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej.	GOPS, PIK, NGO.
15.	Tworzenie i zwiększanie zakresu działań oraz dostępności do regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej.	Liczba linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej.	UG, NGO.
16.	Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali komunalnych.	Liczba lokali komunalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej.	UG, GOPS.

3. Podejmowanie skutecznych oddziaływań względem osób stosujących przemoc domową.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach podejmowanych przez nich czynów oraz zobowiązanie ich do podejmowania działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy, w tym do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych.	Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programach. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”.	ZI, PP.
2.	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób, które podjęły udział w programach.	ZI.
3.	Motywowanie i/lub kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych, stosujących przemoc domową.	Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe.	GKRPA.
4.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia i miejsc, w których osoba zwykle lub regularnie przebywa.	Liczba interwencji związanych z naruszeniem zakazu zbliżania, kontaktowania się lub wstępu, przez osobę stosującą przemoc domową.	PP.
5.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc, które nie podjęły uczestnictwa w obowiązkowym programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym.	Liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.	ZI, PP.

6.	Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	Liczba przekazanych informatorów.	UG, ZI, GOPS, PPP, PCPR.
7.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	ZI, PP.
8.	Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.	Liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych.	ZI, grupy diagnostyczno-pomocowe.

4. Regularne podnoszenie kompetencji oraz rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, itp. z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, przedstawicieli wszystkich instytucji oraz organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/seminariach/konferencjach.	ZI, GOPS, GKRPA, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO.
2.	Uczestnictwo nowo powołanych członków ZI w obowiązkowym szkoleniu.	Liczba członków ZI uczestniczących w szkoleniu.	ZI.
3.	Uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową.	Liczba członków grup diagnostyczno-pomocowych, uczestniczących w szkoleniach. Liczba przeprowadzonych szkoleń.	ZI.
4.	Zapewnienie członkom Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych dostępu do superwizji, jako systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami uwięzłymi w przemoc domową.	Liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci superwizji.	GOPS.

Adresaci programu

Program skierowany jest do:

- ▶ mieszkańców gminy Besko, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- ▶ osób doznających przemocy domowej,
- ▶ osób stosujących przemoc domową,
- ▶ świadków przemocy domowej,
- ▶ instytucji oraz osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Przewidywane efekty realizacji programu

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029 zakłada:

- ▶ zmianę biernych postaw społeczności lokalnej względem zjawiska przemocy domowej,
- ▶ podniesienie jakości funkcjonowania rodzin, w tym promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- ▶ poszerzanie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy,
- ▶ wzmocnienie efektywności działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc domową,
- ▶ wzrost liczby działań dotyczących profesjonalnej pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Źródła finansowania

Zadania realizowane w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029 finansowane będą z budżetu Gminy, w tym budżetu GOPS oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Ewaluacja i monitoring programu

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ▶ ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ▶ ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- ▶ opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć przynajmniej jedną z niżej wymienionych technik badawczych, tj.:

- ▶ analizę dokumentów,
- ▶ badanie ankietowe adresatów Programu,
- ▶ badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Wójtowi Gminy Besko przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku. Za koordynowanie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029 odpowiedzialny jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 19. Harmonogram wdrażania Programu.

etap	wyszczególnienie	termin realizacji
etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Besko o przyjęciu do realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029”.	IV kwartał 2024 r.
etap II	Koordynacja realizacji zadań objętych Programem.	I kwartał 2025 r. – IV kwartał 2029 r.
etap III	Monitoring.	corocznie w okresie od 2025 r. do 2029 r.
etap IV	Ewaluacja Programu.	I kwartał 2030 r.

Źródło: Opracowanie własne.

Wnioski i podsumowanie

Zjawisko przemocy domowej jest problemem dotyczącym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne ze względu na czynniki takie jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed ich oprawcami. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez które rozumie się osoby doświadczające przemocy, stosujące ją oraz jej świadków. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu gminy Besko stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych, takich jak trwałe zmiany w postępowaniu osób stosujących przemoc domową, prawidłowe funkcjonowanie społeczne oraz emocjonalne osób doznających przemocy domowej itp.

Cele i zadania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Besko na lata 2025-2029, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Spis rysunków, tabel i wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Płeć: N=154	23
Rysunek 2. Płeć: N=79	36

Spis tabel

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania.....	14
Tabela 2. Dane dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2021-2023	19
Tabela 3. Liczba wszczętych oraz zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023.....	20
Tabela 4. Liczba rodzin z terenu gminy Besko, wśród których występował problem przemocy domowej w latach 2021-2023.....	20
Tabela 5. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej w gminie Besko w latach 2021-2023	21
Tabela 6. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy w gminie Besko w latach 2021-2023	21
Tabela 7. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023	22
Tabela 8. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=43	26
Tabela 9. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=40	27
Tabela 10. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=22	28
Tabela 11. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=22	28
Tabela 12. Kto stosował przemoc w Twoim domu (kiedy byłeś/aś jej świadkiem)? N=11.....	29
Tabela 13. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś i/lub stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=128	33
Tabela 14. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy domowej? N=24	38
Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=7 ...	39
Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=7	39
Tabela 17. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=6	40

Tabela 18. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6	41
Tabela 19. Harmonogram wdrażania Programu.	58

Spis wykresów

Wykres 1. Klasa: N=154	24
Wykres 2. Wiek: N=154	24
Wykres 3. Jakie zachowanie jest Twoim zdaniem przemocą? N=154	25
Wykres 4. Czy zdarzyło Ci się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy? N=154	26
Wykres 5. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=154	27
Wykres 6. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się być świadkiem sytuacji, w której ktoś w Twoim domu stosował przemoc? N=154	28
Wykres 7. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=154	29
Wykres 8. Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach można użyć przemocy (np. kiedy ktoś Cię zdenerwuje)? N=154	30
Wykres 9. Do kogo zwróciłbyś/abyś się o pomoc, gdybyś Ty lub ktoś z Twojego otoczenia doznawał przemocy domowej lub rówieśniczej? N=154	31
Wykres 10. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=154	32
Wykres 11. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy? N=154... ..	34
Wykres 12. Jaka forma zajęć profilaktycznych w zakresie przemocy jest według Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza? N=154	35
Wykres 13. Wiek: N=79	36
Wykres 14. Wykształcenie: N=79	37
Wykres 15. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doznającą przemocy domowej? N=79	37
Wykres 16. Jak często w okresie ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy w swoim domu? N=79	38
Wykres 17. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc wobec członka swojej rodziny? N=79	40
Wykres 18. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. „klaps”) jest metodą wychowawczą, która: N=79	42
Wykres 19. Czy postrzega Pan/i przemoc domową jako znaczny problem występujący na terenie Gminy? N=79	42
Wykres 20. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? N=79	43

Wykres 21. Poniżej wymieniono różne formy działań profilaktycznych. Które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty, jeśli chodzi o zapobieganie przemocy domowej? N=79...	44
Wykres 22. Czy doświadczył/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=79	45
Wykres 23. Czy stosował/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=79	46
Wykres 24. Czy Pana/i zdaniem przemoc domowa jest przestępstwem? N=79	46

BIBLIOGRAFIA

1. Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020.
2. Helios J., Jedlecka W., Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.
3. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok.
4. Raport o stanie Gminy Besko za lata 2021-2023.
5. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz.1232).
6. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 i 2021 rok.
7. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok.
8. Ankieta dotycząca skali zjawiska przemocy domowej, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, realizacji niektórych zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021-2023.
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm).